

Návrh na udelenie zlatej medaily za PBF PU v Prešove

prof. ThDr. Pavel Aleš

Narodil sa 8. 4. 1935 v obci Řimice, okres Olomouc (Česká republika) v rodine duchovného prot. Bohumíra Aleša. V rokoch 1952-1955 študoval na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prahe so sídlom v Prešove, v rokoch 1955-1959 na Leningradskej duchovnej akademii. Štúdium ukončil s vedeckou hodnosťou kandidát bohoslovía. Záverečné skúšky za štvrtý ročník na PBF vykonal v roku 1960. V tom istom roku prijal kňazské svätenie. Kňazskú a riadiacu službu v Cirkvi vykonáva dodnes. Od 1. 10. 1970 bol menovaný za odborného asistenta na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prahe so sídlom v Prešove. Za docenta bol vymenovaný v roku 1974. Akademickú hodnosť doktora pravoslávnej teológie získal v roku 1978 a v tom istom roku bol vymenovaný za profesora. V rokoch 1976-1984 bol vedúcim katedry systematickej teológie a v roku 1984 sa stal vedúcim katedry cirkevných dejín. Túto funkciu zastáva aj v súčasnej dobe. V rokoch 1984-1992 bol prodekanom fakulty a od roku 1992 až dodnes je vedúcim Detašovaného pracoviska fakulty v Olomouci.

Patrí k popredným teológom fakulty a je dobre známy aj v zahraničí. Prednášal na mnohých domácich i medzinárodných konferenciách a sympóziách, v rokoch 1976-1984 bol aktívnym členom komisie Viera a poriadok Svetovej rady cirkví a v rokoch 1980-1990 členom medzinárodnej zmiešanej komisie pre dialóg s katolíckou cirkvou. Bol aktívnym účastníkom 8. sympózií bohosloveckých fakúlt v ČSSR. Bol jedným z iniciátorov vydávania Pravoslávneho teologického zborníka a jeho redaktorom.

Na fakulte je členom VR, členom Spoločnej odborovej komisie pre doktorandské štúdium na fakulte, garantom a školiteľom v tomto štúdiu, garantom študijného odboru učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov: náboženská výchova a etická výchova, vedúcim diplomových prác, riešiteľom grantovej úlohy. Svojou prácou prispel k vysokej pedagogickej a vedeckej úrovni na fakulte. Je autorom vysokoškolských učebníc, skript, monografií, vedeckých, odborných a populárnych článkov publikovaných doma i v zahraničí.

Bibliografia (výber)

Literárna a vydavateľská činnosť prof. ThDr. Pavla Aleša začína v roku 1953. Plný zoznam jeho bibliografie by obsahoval viac ako niekoľko sto titulov, avšak kompletná bibliografia dodnes nebola spracovaná. Na tomto mieste uverejňujeme vybrané diela.

Vysokoškolské učebnice, skriptá a knižné tituly:

1. Cirkevné dejiny, I. a II. časť, Bratislava 1978, 327 s.
2. Cirkevná archeológia I. , Bratislava 1985, 126 s. ?
3. Cirkevné dejiny I., Prešov 1993, 316 s.
4. Cirkevné dejiny II., Prešov 1995, 238 s.
5. Cirkevné dejiny III., Košice 1993, 130 s.
6. Svatý kníže Rostislav, spoluautor, Brno 1994, 42 s.
7. Pravoslávna cirkev u nás. Prehľad dejinnej cesty, Prešov 1998, 93 s., druhé vydanie.
8. Vejdú do domu tvého, Hostinné 1999, 22 s.
9. Pohľady do dejín pravoslávnej dogmatickej teológie, spoluaut., Prešov 1999, 180 s. 210.

Redakčné práce pri vydaní významných diel:

1. Jubilejní sborník k 1100. výročí smrti sv. Metoděje, arcibiskupa Velké Moravy, Praha 1985, 254 s.
2. Biskup Gorazd, Z díla, Praha 1988, s. 313 s.

Vedecké a odborné štúdie publikované v Pravoslávnom teologickom zborníku (PTS/PTZ):

1. Králi nebeský, v: PTS I., Praha 1967, s. 80-90
2. Kazatelské přípravy - Umývaní nohou, v: PTS I., s. ??
3. Dialog pravoslavné církve s církví anglikánskou, v: PTS II., 1968, s. 31-33.
4. Dialog pravoslavné církve s církví starokatolickou, V. PTS II., 1968, s. 34-42.
5. Hesychasmus v současné pravoslavné teologii, v: PTS II., 1968, s. 71-82.
6. Všepravoslavné konference, v: PTS III., 1971, s. 14-18.
7. Byzantské misijní pojetí a otázka slovanské bohoslužby cyrilometodějské, v: PTS III., 1971, s. 97-115.
8. Homiletické přípravy, v: PTS III., 1971, s. 128-141.
9. K 1650. výročí I. všeobecního sněmu v Niceji, v: PTS V., 1977, s. 18-34.
10. Teologie a Symbol víry, v: PTS VI., 1979, s. 56-63.
11. Pravoslavná církev v Československu a osvobození naší vlasti, v: PTS VIII., 1982, s. 17-32.
12. Pravoslaví v ekumenickém dialogu, v: PTS X., 1983, s. 97-114.
13. Hodnota života - posvátnost života, v: PTS XI., 1983, s. 136-148.
14. Tisíc sto let od smrti ssv. Metoděje, arcibiskupa Velké Moravy (885-1985), v: PTS XIII., 1986., s. 14-41.
15. Prot. Blagoj Čifjanov. Příspěvek bulharského liturgisty k diskusi o povaze bohoslužebného řádu, zavedeného na Moravě sv. Cyrilem a Metodějem, v: PTS XIII., 1986, s. 94-108.
16. Vztah sv. biskupa Gorazda k ruskému pravoslaví, v: PTS XV., 1989, s. 5-16.
17. Vzájemné vztahy české církevněslovanské a ruské tradice v začátcích dějin ruské církve, v: PTS XVI., 1992, s. 25-41.
18. Duchovní hudba pravoslaví, v: PTZ XXII., 1999, s. 69-74.

Iné štúdie:

1. Zápas o slovanskou bohoslužbu a církevní samostatnost, v: Jubilejní sborník, Praha 1985, s. 93-131.
2. Katechumenat v kirillo-mefodijevskoj Cerkvi v Velikoj Moravii? V: The Legacy of Saints Cyril and Methodius to Kiev and Moscow Proceedings of the International Congress on the Millenium of the Conversion of Rus' to Christianity, Thessaloniki, 26-28 November 1988, Thessaloniki 1992, s. 63-69.
3. Ruskoje pravoslavije v žizni i dejatel'nosti jepiskopa Gorazda, v: Tausend Jahre Taufe Russland. Russland in Europa. Beitrage zum Interdisziplinären und Ökumenischen Symposium in Halle (Saale), April 1988, Leipzig 1993, s. 343-349.

Odborné články v Pravoslávnom kalendari:

1. Slovanský svatý Prokop, 1955, s. 134-137.
2. Básník betlémských jaslí, (o sv. Romanu Sladkopěvci), 1961, s. 90-91.
3. Rozmnož v nás lásku, 1967, s. 89.
4. Literárne poklady na Mojžišovej hore (o Sinajských bibl. rukopisoch), 1968, s. 101-103.

5. Palestinské poklady (o Kumránských nálezoch), 1969, s. 120-124).
6. Kresťanská charita v prvých storočiach Cirkvi, 1973, s. 83-88.
7. Krajina, v ktorej sa zrodila kresťanská Cirkev, 1976, s. 124-139.
8. Christos - Zakladateľ kresťanskej Cirkvi, 1977, s. 72-80.
9. Z prejavov biskupa Gorazda, 1978, s. 97-100.
10. Vzpomínka na prvého nášho metropolitu, 1979, s. 81-82.
11. Reč krásy (O jazyce ikon), 1980, s. 101-108.
12. Cesty k autokefalitě (historické pojednání), 1981, s. 79-86.
13. Církevněslovanská Bible Ostrožská (historická studie), 1981, s. 113-145.
14. Čtyřicet let (historické pojednání o událostech r. 1942), 1982, s. 81-85.
15. Posvěcení lidského života (o svátostech!), 1983, s. 73-76).
16. Mistr Jan Hus a Mistr Jeroným Pražský - svědek pravdy Pravoslavi, 1983, s. 106-109.
17. Pohled do minulosti a přítomnosti jednoho biskupství srbské církve (Vršac), 1985, s. 102-109.
18. O službě žen v církvi (historická a kanonická studie), 1986, s. 74-80.
19. Vzájemné vztahy české církevněslovanské a ruské tradice v začátcích dějin ruské církve (hist. studie), 1988, s. 92-96.
20. Obnova života pokáním (O sv. tajině pokání), 1989, s. 96-101.
21. Pravoslávna bohoslovecká fakulta v Prešove - k 40. výročiu jej založenia, 1990, s. 49-54.
22. Před sedmdesáti lety (Evokace událostí při svěcení sv. biskupa Gorazda v Bělehradě 1921), 1991, s. 53-59.
23. Pravosláví v životě hudebního skladatele Petra Iljiče Čajkovského, 1992, s. 99-104.
24. Učitelé duchovního života .- starci a mládež , 1993, s. 82-84.
25. Sv. biskup Gorazd - vzor věrného duchovního pastýře, 1993, s. 84-87.
26. Vzpomínky na monastýr v Ladomírově, 1993, s. 115-117.
27. Láska k dobru a kráse (O Paisii Veličkovském), 1994, s. 100-111.
28. Soud nad Rostislavem, knížetem velkomoravským, 1955, s. 51-57.

Materiály v zborníkoch zo sympózií teologických fakúlt v ČSSR:

1. Mírové aspekty v cyrilometodějství, v: Idea míru v církevních dějinách, vyd. PBF v Prešove, 1981, s. 116-142.
2. Hodnota života - osvátnost života, v: Za záchranu posvátného daru života, vydala EBF v Bratislave, 1982, s. 54-62.
3. Význam Nicejsko-cařihradského vyznání, v: Před VI. valným shromážděním Světové rady církví, vyd. ERC a KEBF, Praha 1983, s. 86-96.
4. Falešná apokalyptika jako jedna z forem zneužívání biblického poselství, v: Vyvol si život, vyd. KMK v ČSSR, Praha 1985, s. 79-86.
5. Pravoslavné chápání Boha jako předpoklad ke spolupráci s nekřesťanskými náboženstvími, v: ŽMP 5, 1977, s. 44-46.
6. Řad kanoniza

Štúdie publikované v časopise Pravoslavnaja mysl':

1. Dejateľnosť svv. Kirilla i Mefodija po legendam i novym issledovanijam, v: Pravoslavnaja mysl' 1, 1956, s. 197-116.
2. Archipastyrskaja dejateľnosť sv. Mefodija, v: Pravoslavnaja mysl' 2, 1956, s. 182-188.

3. K voprosu o prinjatii christianstva na Rusi do svjatogo Vladimira, v: Pravoslavnaia mysl' 4, 1958, s. 244-248

Encyklopedické heslá o pravoslávnej cirkvi:

1. 30 hesiel v: Judaismus, islám, křesťanství, Praha 1994.
2. Súhrné heslo Pravoslávna cirkev v: Krajeznavčij slovník Rusiniv-Ukrajinciv, Prešov 1999, s. 277-279.

Veľké množstvo článkov publikovaných v cirkevných i necirkevných časopisoch (domácich i zahraničných), najmä však v Hlasu Pravosláví a v Odkaze sv. Cyrila a Metoda, zatiaľ nie je súhrne spracované.

S pozdravom

prof. ThDr. Ján ŠAFIN, PhD.

d e k a n